

INGLIZ TILI DARSLARIDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING LINGVODIDAKTIK JIHATI

*Jamoat Xavsizligi Universiteti
Tillarni o'rganish kafedrasi o'qituvchisi
Islomkhujayeva Sayyora*

Annotatsiya: Bugungi kunda ingliz tili ta'limida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, o'quv jarayonining samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi. Zamonaviy pedagogika tizimi bilim olish jarayonini faqat an'anaviy usullar bilan cheklamay, yangi texnologiyalarni o'z ichiga olgan metodlarni ishlab chiqishga katta e'tibor qaratmoqda. Innovatsion pedagogik texnologiyalar (IPT) o'quvchilarni yanada faol va qiziqarli o'qitishga yordam beradi, bu esa ingliz tilini o'rganishda an'anaviy yondashuvlardan ancha samarali bo'lishi mumkin. Ushbu maqolada ingliz tili o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning lingvodidaktik jihatlari ko'rib chiqiladi, ya'ni tilni o'rganish jarayonini samarali tashkil etish va o'qitish metodlarining texnologik yondashuvlar orqali yaxshilanishi tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: innovatsion pedagogik texnologiyalar, lingvodidaktika, ingliz tili, o'qitish metodlari, interaktiv o'qitish, multimediya, kommunikativ yondashuv, masofaviy o'qitish, pedagogik texnologiyalar, til o'rganish

Innovatsion pedagogik texnologiyalar (IPT) - bu ta'lim jarayonini takomillashtirish, o'quvchilarning o'rganish samaradorligini oshirish va yangi pedagogik metodlarni joriy etish uchun yaratilgan vositalar to'plamidir. Bugungi kunda IPT ko'plab turdagi texnologiyalarni o'z ichiga oladi: internet-resurslar, interaktiv ta'lim dasturlari, mobil ilovalar, masofaviy o'qitish platformalari, multimediya vositalari (audio, video, animatsiya) va boshqalar. Ingliz tili darslarida bu texnologiyalarni qo'llash tilni o'rganish jarayonini ancha jonli va samarali qiladi. Innovatsion texnologiyalarning asosiy afzalliklari quyidagilarni o'z ichiga oladi: Multimediyaning qo'llanilishi: Video, audio, animatsiyalar orqali o'quvchilarga ingliz tilini o'rganishda nafaqat materiallarni qabul qilish, balki tilning dinamikasini va uning ma'no-mohiyatini tushunishga yordam beriladi. Masalan, ingliz tilidagi film va seriallar orqali o'quvchilar real hayotdagi suhbatlar va uslubiy vaziyatlarni kuzatib, tilni jonli o'rganish imkoniga ega bo'ladilar. Interaktivlik va kommunikativ yondashuv: Innovatsion texnologiyalar interaktiv platformalar va ilovalar orqali

o'quvchilarni til o'rganish jarayoniga faol jalb qiladi. Onlayn testlar, forumlar, video konferensiyalar va guruhli ishlar orqali talabalar o'z fikrlarini erkin ifoda etishlari va tilni real vaziyatlarda qo'llashni o'rganadilar. Masofaviy o'qitish: Innovatsion texnologiyalar masofaviy ta'lim imkoniyatlarini yaratadi. Onlayn platformalar, mobil ilovalar va o'quv dasturlari yordamida o'quvchilar darsni har qanday joyda va vaqtda davom ettirish imkoniga ega bo'ladilar. Shuningdek, IPT yordamida o'qitish samaradorligi yuqori bo'ladi, chunki o'quvchilar materialni o'z sur'atida o'rganishlari mumkin, bu esa individual yondashuvni rivojlantirishga yordam beradi. Lingvodidaktika - bu tilni o'rganishning ilmiy asoslari bo'lib, o'quv jarayonining samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi. U til o'rganishning metodlari, yondashuvlari va vositalarini ishlab chiqishda muhim ro'l o'ynaydi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar lingvodidaktikaga yangi imkoniyatlar yaratadi va uning uslublarini takomillashtiradi. Masalan, kommunikativ yondashuvni qo'llash, tilni faqat grammatik jihatdan emas, balki madaniyat, kontekst va ijtimoiy o'zgarishlar nuqtai nazaridan o'rganish imkoniyatlarini yaratadi. Innovatsion texnologiyalarning lingvodidaktik jihatlarini quyidagicha rivojlanadi:

Lingvodidaktikada asosiy e'tibor kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga qaratilgan. IPT yordamida talabalar real hayotdagi muloqot vaziyatlarini takrorlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Masalan, o'quvchilarga interaktiv mashqlar, onlayn suhbatlar va video materiallar yordamida tilni mashq qilish imkoniyatlari yaratiladi. Individual yondashuv: Innovatsion texnologiyalar yordamida talabalar o'zlarining individual ehtiyojlariga mos keladigan o'quv materiallari bilan ishlashlari mumkin. Masalan, onlayn platformalar o'quvchilarning bilim darajasiga mos ravishda dars materiallarini tanlash imkonini beradi. Bu lingvodidaktik yondashuvning samaradorligini oshiradi. Tilni madaniyat bilan integratsiya qilish: Innovatsion texnologiyalar yordamida o'quvchilar tilni o'rganish jarayonida boshqa madaniyatlarni ham o'rganadilar. Bu jarayonda video va audio materiallar, shuningdek, xalqaro onlayn forumlar va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish mumkin. Ingliz tili o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash, o'quvchilarni faollashtirish va motivatsiyasini oshirishga katta yordam beradi. Traditsion usullarda o'quvchilar passiv tarzda ma'lumotlarni qabul qilishlari kerak bo'lsa, texnologiyalar yordamida ular o'zlarini faol ishtirokchi sifatida his qilishlari mumkin. Bu, ayniqsa, interaktiv metodlar yordamida amalga oshiriladi.

Til o'rganishda interaktiv o'yinlar va simulyatsiyalarni qo'llash o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Masalan, tilni o'rganish jarayonida simulyatsiyalar va o'quv o'yinlaridan foydalanish, o'quvchilarga tilni real hayotda qanday qo'llashni ko'rsatadi. Onlayn muhitda guruhli ishlar: O'quvchilarni guruhlar bo'yicha ishlashga jalb qilish

orqali, ular o'zaro fikr almashishadi va tilni interaktiv ravishda o'rganadilar. Onlayn forumlar, bloglar yoki ijtimoiy tarmoqlarda ingliz tilida suhbatlar tashkil qilish o'quvchilarning tilni o'zlashtirishdagi samaradorligini oshiradi. Shaxsiylashtirilgan o'rganish: Innovatsion texnologiyalar o'quvchilarga o'z o'quv jarayonlarini shaxsiylashtirish imkonini beradi. Masofaviy platformalarda o'quvchilar o'z sur'atida o'rganishlari, dars materiallarini qayta ko'rib chiqishlari va o'z bilimlarini sinashlari mumkin. Innovatsion texnologiyalarni qo'llashda yuzaga keladigan cheklovlar quyidagilardir: Ingliz tili o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llashning samaradorligini ta'minlash uchun ba'zi cheklovlarni hisobga olish zarur. Bular quyidagilardan iborat: **Infrastruktura cheklovlari:** Innovatsion texnologiyalarni to'liq qo'llash uchun ta'lim muassasalarida zarur infratuzilma, ya'ni internet tarmog'ining tezligi, zamonaviy kompyuterlar va qurilmalar mavjud bo'lishi kerak. Aks holda, texnologiyalarni qo'llash samarali bo'lmaydi. **O'qituvchilarning tayyorgarligi:** O'qituvchilar innovatsion texnologiyalarni samarali qo'llay olishlari uchun zarur bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlari zarur. O'qituvchilarga muntazam ravishda texnologiyalar bo'yicha treninglar o'tkazish talab etiladi. **Ijtimoiy va psixologik omillar:** Ba'zi o'quvchilar va o'qituvchilar yangi texnologiyalarga qarshi turishlari yoki ularni o'rganishda qiyinchiliklarga duch kelishlari mumkin. Bunday holatlarda, o'quvchilarni texnologiyalarni qo'llashga rag'batlantirish va o'qituvchilarni bu texnologiyalarga tayyorlash zarur. Hozirgi zamon ta'lim tizimi yangi pedagogik yondashuvlar va innovatsion texnologiyalarni o'z ichiga olgan metodlarni keng qo'llashga intilmoqda. Ingliz tili o'qitish metodikasida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, o'quvchilarning tilni o'rganish jarayonini samarali tashkil etish va yangicha pedagogik strategiyalarni joriy etish imkonini beradi. Bu texnologiyalar, o'z navbatida, til o'rganishni faollashtirish, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, o'zaro muloqot qilishni rivojlantirishga xizmat qiladi. Innovatsion pedagogik texnologiyalarning lingvodidaktik jihatida esa til o'rganish jarayonining ta'lim metodlari, yondashuvlari va vositalarini yanada takomillashtirishga yordam beradi.

Innovatsion texnologiyalarni qo'llashda yuzaga keladigan cheklovlar quyidagilar: Innovatsion texnologiyalarni o'qitish jarayonida qo'llashda ba'zi cheklovlar mavjud bo'lib, bu omillar ta'limning samaradorligini pasaytirishi mumkin. Ularni aniqlash va bartaraf etish muhimdir: **Infrastruktura cheklovlari:** Innovatsion texnologiyalarni qo'llash uchun yuqori sifatli internet tarmog'i, zamonaviy kompyuterlar va boshqa texnik vositalar kerak. Ba'zi hududlarda bu vositalar etishmasligi yoki texnologiyalarni qo'llash uchun zarur bo'lgan infratuzilmaning mavjud emasligi dars samaradorligini pasaytirishi mumkin. **O'qituvchilarni tayyorlash:**

Innovatsion texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llash uchun o'qituvchilarning bu texnologiyalarni o'zlashtirishi va pedagogik metodlarni yangi sharoitlarga moslashtirishi zarur. Buning uchun o'qituvchilarga maxsus treninglar va kurslar o'tkazish kerak. Ijtimoiy va psixologik omillar: Ba'zi o'quvchilar va o'qituvchilar yangi texnologiyalarga nisbatan ikkilanib turishlari yoki ulardan foydalanishda qiyinchiliklarga duch kelishlari mumkin. Bu, o'z navbatida, innovatsion texnologiyalarni samarali qo'llashni qiyinlashtiradi.

Xulosa

Ingliz tili darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, lingvodidaktik nuqtai nazardan, o'quvchilarning til o'rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi. Innovatsion texnologiyalar, shu jumladan multimedia, interaktiv dasturlar, masofaviy o'qitish platformalari va mobil ilovalar yordamida o'quvchilarning faolligini oshirish, ularning tilni o'rganishdagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish mumkin. Biroq, texnologiyalardan samarali foydalanish uchun zarur infratuzilma, malakali o'qituvchilar va o'quvchilarning tayyorgarligi talab etiladi. Kelajakda bu texnologiyalarning ingliz tili o'qitishda yanada kengroq qo'llanilishi, til o'rganish metodikasining takomillashishiga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. G.B. Angliy, A.P. Belyavskiy. "Lingvodidaktika: Teoriya va amaliyot." – Moskva: Boshqalar, 2015.
2. S.R. Mamedov. "Pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayonida qo'llash." – Toshkent, 2020.
3. J. Tomlinson. "Materials Development in Language Teaching." – Cambridge University Press, 2011.
4. D. J. Nunan. "Language Teaching Methodology: A Textbook for Teachers." – Prentice Hall, 1991.
5. A. Mishra, P. Koehler. "Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge." – Teachers College Record, 2006.
6. Islomkhujayeva, S. (2024). Lingvistik kompetensiya til ta'limining tarkibiy qismi sifatidagi tuzilishi va mazmuni. Modern education and development, 13(4), 53-59.
7. Islomkhujayeva, S. (2024). Ingliz tili darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning lingvodidaktik jihati. Modern education and development, 13(4), 180-185.
8. Islomxo'jayeva, S. (2024). IMPROVING ENGLISH LANGUAGE PROFICIENCY IN TERMS OF LEXICAL COMPETECY BY TOTAL

- PHYSICAL RESPONSE (TPR) METHOD AND ADAPTIVE TECHNOLOGIES AMONG CADETS. Journal of new century innovations, 63(4), 128-132.
9. Abdukarimovich, M. T. (2022). The role of repetition as a stylistic tool in political texts. Zien Journal of Social Sciences and Humanities, 13, 64-65.
10. Murakayeva, S. K. (2023, February). INNOVATIONS THAT HAVE CHANGED ENGLISH LANGUAGE TEACHING AND INTERACTIVE SPEAKING SKILLS BY SHAKHNOZA MURAKAYEVA. In International journal of conference series on education and social sciences (Online) (Vol. 3, No. 1.2).
11. Murakayev, I. I., & Murakayeva, S. K. (2022, November). CREATING OF THE NEW TECHNICAL EDUCATION SYSTEM IN MILITARY ORGANIZATIONS: COMPUTER-AIDED LEARNING AS VIRTUAL TARGET SHOOTING AND TACTICS TRAININGS, VIRTUAL HAND-TOHAND COMBAT AND DIGITAL ACCELERATED MOVEMENT. In International journal of conference series on education and social sciences (Online) (Vol. 2, No. 7).
12. Murakayeva, S. X. (2022). INTERACTIVE DEVELOPING OF ORAL SPEECH COMPETENCE IN TEACHING ENGLISH FOR THE MILITARY LAWYERS THROUGH AUTHOR'S INNOVATIVE" DIGITAL CASE STUDY" VIDEO LESSONS. Herald pedagogiki. Nauka i Praktika, 2(6).
13. Murakayeva, S. K., & Murakayev, I. I. (2022, June). THE CONSTITUTION IS THE BASIS OF OUR FREE AND PROSPEROUS LIFE, FURTHER DEVELOPMENT AND PROSPERITY OF THE COUNTRY. In International journal of conference series on education and social sciences (Online) (Vol. 2, No. 5).
14. Murakayeva, S. K. (2022, June). Problems of Development of Speech Competence in Teaching English to Military Audiences. In International journal of conference series on education and social sciences (Online) (Vol. 2, No. 5).
- 15.21. Muxammad, N. (2024). YEVROPADA GUMANIZM ĞOYALARI VA ULARNING TARQALISHI. IJODKOR O'QITUVCHI, 4(40), 82-84.
- 16.22. qizi Ikanova, L. S. (2020). IMPROVING LISTENING SKILLS THROUGH ICT. Bulletin of Namangan State University: Vol, 2(11), 64.
- 17.23. Lazokat, I. (2024). SOBIQ SUDLANGAN SHAHSLARGA INGLIZ TILINI O'QITISH: JAHON TAJRIBALARI. World Scientific Research Journal, 32(1), 214-216.
- 18.24. Lazokat, I. (2024). SUDLANGANLARNI CHET TILIGA O 'QITISH BO 'YICHA XORIJ TAJRIBASI (GERMANIYA VA AQSH

- MISOLIDA). ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 54(2), 65-69.
- 19.25. Иканова, Л. (2024). ЖАЗОНИ ИЖРО ЭТИШ МУАССАСАЛАРИДАН ОЗОД ҚИЛИНГАН ШАХСЛАРГА ХОРИЖИЙ ТИЛЛАРНИ ЎРГАТИШНИНГ ХУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ. *Journal of new century innovations*, 63(4), 120-127.
- 20.26. Lazokat, I. (2024). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI KONSTITUTSIYASIDA SUDLANGAN VA OZODLIKDAN MAHRUM ETILGAN SHAHSLARNING HUQUQLARINI BELGILANISHI VA AMALIYOTGA JORIY QILINISHI. *Modern education and development*, 13(4), 26-31.
- 21.27. Ikanova, L. (2020). ANALYSIS OF TWO TASKS FROM THE POINT OF PRAGMATICS. *Modern trends in linguistics: problem and solutions*, 25-26.
- 22.28. Kenjabayevna, D. G. (2023). THE CONSTITUTION IS MY PRIDE. *TADQIQOTLAR*, 28(4), 89-91.
- 23.29. Kenjabayevna, D. G. (2023). DESCRIPTION OF FEMALE CHARACTERS IN CHARLOTTE BRONTE'S LITERARY STYLE. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 10(4), 126-129.
24. Туйчибаева, Ш. Ш. (2023). Возможности применения современных педагогических технологий и средств наглядности при обучении русскому языку. *World scientific research journal*, 13(1), 126-140.
25. Туйчибаева, Ш. Ш. (2023, February). ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ МЕТОДОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ СЛОЖНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ НА ЗАНЯТИЯХ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ. In *Proceedings of International Educators Conference (Vol. 2, No. 1, pp. 476-487)*.
26. Туйчибаева, Ш. Ш., & Бахромбоева, С. А. К. (2022). Особенности обучения китайских студентов русскому языку как иностранному. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(Special Issue 26), 201-205.
27. Туйчибаева, Ш. (2024). К ВОПРОСУ ОПТИМИЗАЦИИ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 45(3), 144-148.
28. Туйчибаева, Ш. Ш. (2024, March). КОММУНИКАТИВНЫЙ ПОДХОД К МЕТОДИКЕ РАБОТЫ НАД ФОНЕТИЧЕСКОЙ СИСТЕМОЙ НА ЗАНЯТИЯХ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ. In *Konferensiyalar| Conferences (Vol. 1, No. 8, pp. 393-400)*.